

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/107/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7122212352
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Zborovjanová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2025:7122212352.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Slávky Zborovjanovej a členiek senátu JUDr. Zuzany Stolárovej a JUDr. Danice Hovančákovej v spore žalobcu A. B., nar. XX.X.XXXX, C., B. XX, zastúpeného: PUCHALLA, SLÁVIK & partners s.r.o., Košice, Kmeťova 24, IČO: 36 860 930, proti žalovanej Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, Bratislava, o 150 000,- eur s prísl., o odvolaní žalovanej proti rozsudku 40C/51/2022-216 z 23.5.2024, Mestského súdu Košice

rozhodol:

- I. Mení rozsudok tak, že žalobu zamietá.
- II. Žalovanej priznáva proti žalobcovi náhradu trov konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej len súd) napadnutým rozsudkom rozhodol, že I. žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 150.000 eur s 5 % s úrokom z omeškania od 28.1.2022 do zaplatenia, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a II. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalovanému.

2.1. V odôvodnení rozhodnutie súd uviedol, že žalobca žalobu odôvodnil tým, že 15.3.2021 bola na notárskom úrade D. E. C., notára so sídlom v C., C. XX spísaná zápisnica o úschove č. F. XXX/XXXX, C. XX/XXXX, na základe ktorej G. C., nar. XX.X.XXXX, ako zložiteľ požiadala D. E. C., notára so sídlom v C., aby do svojej notárskej úschovy prijal peňažnú sumu vo výške 150 000 eur, ktorá bola v plnej výške prevedená 6.4.2021. Peňažná suma 150 000 eur bola prevzatá do notárskej úschovy na osobitnom bežnom účte č. IBAN: G. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX vedený v H. I. na meno D. E. C., notár s názvom notárska úschova. Účelom tejto notárskej úschovy bola úschova kúpnej ceny za prevod vlastníckeho práva k predmetu prevodu na základe kúpnych zmlúv uzatvorených medzi zložiteľom G. C. ako kupujúcim a príjemcom žalobcom A. B. ako predávajúcim na nehnuteľnosti v kat. úz. J., obec: C. - J., okres: C. K. na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX a LV č. XXX špecifikovaných v kúpnych zmluvách a notárskej zápisnici. Zložiteľ G. C. a príjemca A. B. sa dohodli, že peňažná suma 150 000 eur bude vydaná z notárskej úschovy na účet č. IBAN: G. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX s názvom účtu A. B., a to do 3 pracovných dní po tom, ako budú notárovi predložené kúpne zmluvy s úradne osvedčeným podpisom predávajúceho a výpis z príslušného listu vlastníctva. Uvedené podmienky boli splnené 7.5.2021. O tejto skutočnosti bol spísaný úradný záznam notárskym kandidátom L. A. C.. Zložiteľ bol zároveň informovaný, že notár D. E. C. je toho času PN, v trvaní min. do 17.5.2021, a preto nie je momentálne možné vydať peniaze z notárskej úschovy. Napriek splneniu podmienok neboli notárom D. E. C. v zmysle notárskej zápisnice vrátené peňažné prostriedky vo výške 150 000 eur ani zložiteľovi, ani vydané žalobcovi ako príjemcovi, čím došlo k vzniku škody vo výške 150 000 eur. V súvislosti s trestným konaním notára D. C. je vedené Okresnou prokuratúrou Košice I, č. XXX-X-XX/XXXX/XXXX-

X z 25.6.2021 a č. XXX-X-XX/XXXX/XXXX-X z 29.6.2021 trestné konanie. Žalobca si nárok uplatnil v súlade s § 15 a nasl. z. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Žiadosťou zo 4.8.2021 žalobca vyzval žalovaného a v konaní o predbežnom prerokovaní nároku žalovaný listom z 27.1.2022 oznámil žalobcovi výsledok predbežného prerokovania nároku na náhradu škody s tým, že posúdil žiadosť žalobcu ako nedôvodnú.

2.2. Žalovaná žiadala žalobu zamietnuť s odôvodnením, že žalobca nepreukázal kumulatívne splnenie zákonných predpokladov vyžadovaných z. č. 514/2003 Z.z. Uviedla, že doteraz zistené skutkové okolnosti odôvodňujú záver, že notár D. E. C. prijaté finančné prostriedky použil na uspokojenie vlastných záujmov. Je dôvodné predpokladať, že pohľadávka žalobcu môže byť uspokojená iným spôsobom, ktorý má prednosť pred uspokojením z titulu náhrady škody od štátu. Zodpovednosť žalovanej za škodu nevznikla, nárok žalobcu bol uplatnený predčasne, žalobca si mal prednostne uplatniť nárok voči notárovi D. E. C.. Uviedla, že ku škode nedošlo pri výkone verejnej moci a s poukazom na nepreukázanie nesprávneho úradného postupu a vzniku škody. V prípade zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci je nevyhnutné rozlišovať medzi nesprávnym úradným postupom a excesom z výkonu verejnej moci. V momente, ak konajúca osoba pri výkone právomoci pácha trestný čin alebo sleduje svoje vlastné záujmy, účel samotného výkonu štátnej moci je zmarený konajúcou osobou. Význam pre posúdenie veci má aj tá skutočnosť, akým spôsobom notár s podstatnou časťou peňazí v úschove naložil a v koho dispozičnej sfére napokon skončili. Neoprávnené nakladanie s finančnými prostriedkami získanými pri výkone právomoci štátneho orgánu je excesom konajúcej osoby a nie nesprávnym úradným postupom, za ktorý zodpovedá štát.

2.3. Súd po vykonanom dokazovaní a zistení skutkového stavu vec právne posúdil podľa § 1 písm. a/, § 2, § 3 ods.1,2, § 4 ods.1 písm. a/, § 9 ods.1, § 17 ods.1 z. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, § 2 ods.1, § 3 ods.1, § 4 ods.1,3,4, § 40 ods.1, § 65 ods.1 písm. c/, ods.3, § 65 ods.4,6, § 68 ods.1,2,3,4,5, Notárskeho poriadku, § 16 ods.4 z. č. 514/2003 Z.z., § 517 ods.1 prvá veta, ods.2 OZ, § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. a konštatoval, že v konaní nebolo sporné, že D. E. C., notár na základe žiadosti o prijatie sumy 150 000 eur prijal do notárskej úschovy na ním určený účet s tým, že po splnení podmienok stanovených v notárskej zápisnici bude prijatá suma poukázaná žalobcovi na určený účet. Zložiteľ 7.5.2021 preukázal splnenie podmienok a zložená suma 150 000 eur nebola napriek splneniu podmienok vyplatená žalobcovi, ani zložiteľovi vrátená.

2.4. Súd mal za to, že § 3 Notárskeho poriadku stanovuje definíciu notárskej činnosti, ku ktorej patrí aj konanie vo veciach notárskych úschov (ods. 1 písm. c/), teda notárska úschova je nesporne výkonom verejnej moci a pri ich výkone má notár postavenie verejného činiteľa. Ods. 4 citovaného ustanovenia potvrdzuje verejnoprávny charakter notárskej činnosti. § 40 ods.1 Notárskeho poriadku určuje priamu zodpovednosť notára za škodu len vtedy, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

2.5. Súd má za to, že osobitným zákonom v tomto prípade je z. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Tvrdenie žalovanej o priamej (primárnej) zodpovednosti notára pri výkone verejnej moci poprela úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, kde zo spôsobenej škody vzniká záväzkový vzťah medzi poškodeným a nositeľmi verejnej moci, nie jej jednotlivými vykonávateľmi. Štát delegoval výkon verejnej moci na niektoré subjekty, ale musí naďalej niesť zodpovednosť za výkon tejto moci. Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú notárom pri výkone verejnej moci tak nastupuje namiesto osobnej zodpovednosti notára, má špecifický režim a riadi sa zákonom č. 514/2003 Z.z.

2.6. Ďalej súd konštatoval, že definíciu nesprávneho úradného postupu upravuje § 9 z. č. 514/2003 Z.z. Súdna judikatúra vykladá tento pojem ako akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami pre konanie štátneho orgánu, alebo porušením poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo cieľov tejto činnosti.

2.7. Na základe uvedeného súd uzavrel, že žalobcom tvrdený nesprávny úradný postup notára posudzoval podľa toho, či notár sa dopustil nesprávneho úradného postupu. V prejednávanej veci notár pri nakladaní s peniazmi, ktoré boli predmetom úschovy nepostupoval podľa príkazu žalobcu, ako zložiteľa, vyjadreného jasne a zrozumiteľne v notárskej zápisnici o úschove, a teda bezodkladne po splnení podmienok uvedených v notárskej zápisnici nevydal peniaze z úschovy príjemcovi, t.j. žalobcovi. Notár tým porušil § 68 ods.3,4 a 5 Notárskeho poriadku, teda v zákonom predpísaným správnym úradným postupom, smerujúcim k zabezpečeniu, resp. naplneniu zmyslu a účelu notárskej úschovy peňazí, čím sa dopustil nesprávneho úradného postupu.

2.8. Žalovaný namietal, že nenesie zodpovednosť z dôvodu, že notár sa dopustil excesu vlastným zavineným konaním, keďže pri výkone právomoci spáchal trestný čin, sledujúc svoje vlastné záujmy, čím zmaril sám účel samotného výkonu verejnej moci. Súd konštatoval, že zodpovednosť za výsledok

je v predmetnej veci kľúčovým. Nepochybný fakt, že nedošlo k naplneniu účelu predmetnej úschovy, pretože notár nevydal peniaze z úschovy príjemcom, ktorých určila žalobkyňa (zrejme žalobca, pozn. odv. súdu) a následne ani samotnej žalobkyni (zrejme žalobcovi, pozn. odv. súdu). Z vyššie uvedeného vyplýva, že za nesprávny úradný postup notára zodpovedá štát, ustálená judikatúra výnimočne nevylučuje ani to, aby v dôsledku excesu notára z výkonu moci bola založená i jeho vlastná zodpovednosť. Vždy je však potrebné rozlišovať dôsledok excesu zo zákonnej licencie dovolanosti zásahu, ktorým je jeho neoprávnenosť a vznik zodpovednosti, za ktorú štát zodpovedá a excesu notára, ktorý jediný môže založiť jeho vlastnú zodpovednosť.

2.9.Súd ďalej uviedol (zrejme z citátu, nie je zrejmé z akého), že ani to, že došlo k porušeniu zákona, a to dokonca v takej intenzite, žeby bol prípadne spáchaný trestný čin alebo priestupok však automaticky neznamena, že ide o exces, ak účelom konania osoby bolo splnenie služobných povinností, či zverených úloh, hoc aj krajne neadekvátnym spôsobom. Aby išlo o exces, musí konanie vybočovať z plnenia úloh danej osoby natoľko, že ním vôbec nie je sledovaný výkon verejnej moci.

2.10.V prejednávanej veci bez ohľadu na to, či bol postup notára správny alebo nie, nebolo pochyb o tom, že k nesprávnemu úradnému postupu notára došlo pri výkone notárskej činnosti zverenej štátom a nie pri činnosti, ktorá vybočovala z plnenia úloh notára, preto súd uzavrel, že nejde o exces a zodpovedným subjektom je štát zastúpený Ministerstvom spravodlivosti. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28Cdo/2699/2010.

2.11.Súd posudzoval ďalšiu podmienku zodpovednosti štátu, a to existenciu škody, ktorú považoval vo výške 150 000 eur za preukázanú, keďže je nesporné, že žalobcovi vznikla škoda, pri ktorej nastal úbytok, resp. zmenšenie jeho majetkovej sféry o sumu 150 000 eur.

2.12.K preukázaniu príčinnej súvislosti medzi škodou a nesprávnym úradným postupom je nesporné, že uvedená vecná škoda vznikla ako bezprostredný následok nesprávneho úradného postupu notára. Ak by nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu notára, ku škode u žalobcu by nedošlo. Ak by notár postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Notárskeho poriadku a sumu zverenú žalobcovi do jeho notárskej úschovy by vyplatil, nedošlo by u žalobcu ku škode na majetku vo výške 150 000 eur.

2.13.O úroku z omeškania súd rozhodol podľa § 16 ods.4 z. č. 514/2003 Z.z. a konštatoval, že žalobca požiadal žalovaného o predbežné prerokovanie nároku listom zo 4.8.2021, na ktorý žalovaný odpovedal listom z 27.1.2022 s tým, že nárok pokladá za nedôvodný. 27.1.2022 nastala splatnosť pohľadávky žalobcu a jej nesplnením sa nasledujúci deň 28.1.2022 žalovaný dostal do omeškania. Súd z uvedeného dôvodu zaviazal žalovaného zaplatiť z uvedenej sumy úrok z omeškania vo výške 5 % ročne.

2.14.O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods.1, § 262 ods.1 CSP.

3.1.Žalovaná napadla rozsudok včas podaným odvolaním z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods.1 písm. b/, f/ a h/ CSP, ktoré odôvodnila tým, že súd po vykonanom dokazovaní ju zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 150 000 eur spolu s úrokom z omeškania a trovami konania.

3.2.K posúdeniu pasívnej vecnej legitímácie štátu, resp. k posúdeniu predčasnosti uplatneného nároku poukázala na § 40 ods.1 Notárskeho poriadku a konštatovala, že odôvodnenie prezentované súdom v bodoch 46. až 49. napadnutého rozsudku je pre samotné posúdenie vzniku zodpovednosti štátu za škodu a vzniku škody, resp. predčasnosti uplatneného nároku irelevantné. Žalovaná nerozporela ani nerozporuje, že výkon notárskej činnosti predstavuje výkon verejnej moci a že za kumulatívneho splnenia podmienok stanovených v z. č. 514/2003 Z.z. nastúpi zodpovednosť štátu za škodu, ktorú mal spôsobiť notár pri výkone verejnej moci. Rovnako žalovaná nepožadovala od súdu prednostnú aplikáciu zákonných ustanovení o zodpovednosti notára podľa Notárskeho poriadku. To, čo žalovaná v priebehu konania namietala bolo, že konanie notára pri nakladaní s finančnými prostriedkami zloženými do úschovy nepredstavovalo výkon verejnej moci, a teda ani nesprávny úradný postup.

3.3.Žalobca nepreukázal vznik škody ako jednu z podmienok pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody, pričom predčasnosť uplatneného nároku na náhradu škody podľa z. č. 514/2003 Z.z. bola viazaná na existenciu pohľadávky žalobcu voči notárovi na vydanie bezdôvodného obohatenia, resp. existujúcej pohľadávky uplatnenej v adhéznom konaní a nie na potrebu primárnej aplikácie § 40 ods.1 Notárskeho poriadku.

3.4.Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že súd rezignoval na akékoľvek posúdenie uplatneného nároku na náhradu škody z pohľadu existencie pohľadávky voči notárovi na vydanie bezdôvodného obohatenia, resp. z pohľadu existencie pohľadávky uplatnenej voči notárovi v adhéznom konaní, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. b/ CSP.

3.5.Súd nezmyselne a neopodstatnene posudzoval vznik zodpovednosti štátu za škodu a prípadnú predčasnosť uplatneného nároku len s odkazom na znenie § 40 Notárskeho poriadku. Žalovaná má za

to, že súd v tejto časti sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP.

3.6.K posúdeniu ne/existencie nesprávneho úradného postupu a excesu žalovaná poukázala na body 50. až 60. napadnutého rozsudku. Žalovaná s právnym názorom vysloveným súdom v týchto bodoch nesúhlasí, nestotožňuje sa s ním a má za to, že v prípade zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci je nevyhnutné rozlišovať medzi nesprávnym úradným postupom upraveným v § 9 z. č. 514/2003 Z.z. a excesom z výkonu verejnej moci, teda konaním úplne mimo rámca úradného postupu. Podľa žalovanej došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP.

3.7.Za zmätočné a vnútorne rozporné považuje žalovaná odôvodnenie napadnutého rozsudku v bodoch 57. až 59. Súd na jednej strane uvádza, že ustálená judikatúra výnimočne nevyklučuje ani to, aby v dôsledku excesu notára z výkonu verejnej moci bola založená i jeho vlastná zodpovednosť, na druhej strane však dospel k záveru, že v danom prípade došlo k nesprávnemu úradnému postupu pri výkone notárskej činnosti a nie pri činnosti, ktorá by vybočovala splnenia úloh notára. Preto uzavrel, že nejde o exces a zodpovedným subjektom je štát.

3.8.Žalovaná sa v žiadnom prípade nestotožňuje s tvrdením súdu, že v danom prípade sa jednalo o výkon verejnej moci. Prevod peňazí z bankového účtu notárskej úschovy na súkromný účet D. E. C. z dôvodu uspokojenia jeho vlastných potrieb (za ktoré je napokon i trestne stíhaný) za žiadnych okolností nemožno považovať za výkon verejnej moci, resp. za splnenie služobných povinností, ktorým je sledovaný výkon verejnej moci.

3.9.Nesprávnosť záverov súdu je podľa žalovanej v tom, že súd nerozlišuje medzi konaním notára pri prijatí finančných prostriedkov do notárskej úschovy a medzi nakladaním s týmito finančnými prostriedkami počas notárskej úschovy. Koncipované odôvodnenie v tejto časti možno považovať za zmätočné a nepreskúmateľné, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. b/ CSP.

3.10.Argumentácia žalovanej prednesená v konaní bola podporená aj rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/27/2016, v ktorom Najvyšší súd SR jednoznačne vyjadril sa k rozsahu zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri prekročení zákonom zverených kompetencií orgánom verejnej moci, konkrétne notárom. V tomto kontexte najvyšší súd predniesol právny názor, že zákonom č. 514/2003 Z.z. nie je krytá úschova potom, čo malo dôjsť k použitiu časti predmetu úschovy za cenu vybočenia z medzi priznaných oprávnení.

3.11.Žalovaná konštatuje, že súd uvedené rozhodnutie úplne odignoroval a v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje akékoľvek vysporiadanie sa so závermi prijatými Najvyšším súdom SR, ktoré sú bezpochyby aplikovateľné a smerodajné aj pre daný prípad. Uvedené pochybenie súdu spočívajúce v odignorovaní žalovanou prezentovanej relevantnej judikatúry tak spôsobuje aj nedostatočnosť odôvodnenia, a teda nepreskúmateľnosť rozhodnutia vo veci, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. b/ CSP.

3.12.Pre správne posúdenie danej veci bolo nevyhnutné, aby sa súd riadne oboznámil a vysporiadal aj s relevantným záverom Najvyššieho súdu SR vyjadreným v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu 6Cdo/27/2016 z 29.11.2016. Po reflektovaní uvedených záverov a s prihliadnutím na zistený skutkový stav, tak súd mal dospieť k záveru, že notár po prijatí finančných prostriedkov postupoval v priamom rozpore so zákonnými povinnosťami, keď finančné prostriedky použil ako súkromná osoba na sanáciu svojich dlhov. Takýto prípad nakladania s úschovou predstavuje zjavné vybočenie z rámca úradného postupu, je excesom konajúcej osoby a nie nesprávnym úradným postupom, za ktorý zodpovedá štát. Žalovaná je presvedčená o správnosti a ústavnej, ako aj zákonnej súladnosti názoru, podľa ktorého nemôže byť branná za zodpovednosť za excesné konanie, teda konanie prekračujúce zákonom zverenú kompetencie osôb.

3.13.Žalovaná sa nestotožňuje ani s posúdením a zadefinovaním objektívnej zodpovednosti štátu za škodu, ktorú predniesol súd prvej inštancie. Za nesprávne právne posúdenie napíňajúce odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. h/ považuje žalovaná záver súdu prijatý v bode 54. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Uvedené konštatovanie je v rozpore so záverom prijatým Najvyšším súdom SR a zároveň súd účelovo opomína, že objektívna zodpovednosť znamená len to, že ide o zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie, avšak nemá povahu všeobecného inštitútu. V nadväznosti na uvedené žalovaná poukazuje na to, že Ústava SR ako základný zákon štátu v článku 46 menuje pozitívne právo každého na náhradu škody, ktoré však nie je absolútne, ale naopak je relatívne vďaka dvojnásobnému previazaniu svojho obsahu a rozsahu na zákon č. 514/2004 Z.z. Zároveň existujú prípady, pri ktorých ustálená judikatúra dovolacieho súdu vylúčila vznik škody ako základnej podmienky na vznik zodpovednosti štátu, pričom o taký prípad ide vtedy, ak žalobcovia disponujú nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalovaná tak nesúhlasí s konštatovaním súdu uvedenom v bode 57. odôvodnenia rozsudku.

3.14.K posúdeniu vzniku škody súd v bode 62. poukázal na priebeh úschovy a skutočnosť, že žalobca nie je vlastníkom nehnuteľností, ktoré previedol na základe kúpnej zmluvy a zároveň nemá finančné prostriedky, ktoré titulom kúpnej zmluvy veril do notárskej úschovy. Preto súd považoval za nesporné, že došlo k úbytku, resp. zmenšeniu v majetkovej sfére žalobcu o sumu 150 000 eur.

3.15.K príčinnej súvislosti súd uviedol, že medzi škodou a nesprávnym úradným postupom je bezprostredný následok nesprávneho postupu úradného notára, na základe ktorého vznikla vecná škoda. Povinnosť žalobcu prednostne uplatňovať svoj nárok od notára vyplýva z analogickej aplikácie konštantnej judikatúry. Opomenutá povinnosť súdu posúdiť nárok žalobcu v zmysle zákona č. 514/2007 Z.z a relevantnej judikatúry dovolacieho súdu zaoberajúcej sa neexistenciou vzniku škody, za ktorú by mala zodpovedať žalovaná, ak existuje nárok žalobcu na uplatnenie nároku na náhradu škody v adhéznom konaní, resp. nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia od osoby odlišnej od štátu predstavuje podľa názoru žalovanej naplnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods.1 písm. b/. Žalobca si totožný nárok uplatnil v adhéznom konaní.

3.16.V prípade bezúspešnosti uplatneného nároku na náhradu škody v adhéznom konaní, a teda preukázania nevyožiteľnosti uplatneného nároku voči notárovi D. E. C. prichádza do úvahy možnosť vzniku reálnej škody na strane žalobcu, kedy môže nastúpiť zodpovednosť štátu, avšak iba v prípade preukázania nesprávneho úradného postupu a vzniku škody v ich vzájomnej príčinnej súvislosti.

3.17.Žalovaná poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu 6Cdo/184/2018 z 28.5.2020, v ktorom dovolací súd jednoznačne konštatoval, že „kým žalobca má pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal bezúspešné domáhanie sa vydania tohto obohatenia (takáto bezúspešnosť nebola ním zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona 514/2003 Z.z.“

3.18.Žalovaná má za to, že samotná skutočnosť, že existuje ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu v otázke nutnosti uplatnenia nároku na vydanie finančných prostriedkov od iného subjektu popiera názor súdu o nesprávnosti záveru žalovanej ohľadom predčasnosti uplatneného nároku na náhradu škody podľa osobitného predpisu. Súd na tomto mieste sa nijak nevysporiadal s tým, že v prípade priznania náhrady majetkovej škody v tomto konaní a zároveň v prípade, ak súd odsudzujúcom rozsudku zaviazal notára ako obžalovaného k náhrade škody žalobcovi ako poškodenému, dôjde k duplicitě uspokojenia toho istého nároku. Uvedené predstavuje podstatu námietky žalovanej ohľadom predčasnosti uplatneného nároku na náhradu škody, pričom jej riadne a správne posúdenie malo viesť k zamietnutiu žaloby o náhradu škody v celom rozsahu.

3.19.Žalovaná teda namieta právne posúdenie otázky vzniku škody súdom prvej inštancie a zotrváva na názore, že pokiaľ existuje právna možnosť domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia, resp. náhrady škody od iného subjektu, škoda vzniknúť nemohla. Súdom prijaté právne závery sú dôsledkom nezohľadnenia žalovanou v konaní opakovane prezentovanej judikatúry najvyšších súdnych autorít, ktorá bola podstatná pre rozhodnutie. Skutočnosť, že súd bez vysvetlenia opomenul pre stranu konania priaznivú judikatúru, sama o sebe významne oslabuje presvedčivosť písomného vyhotovenia jeho rozsudku, taktiež ide o jav, ktorý oslabuje predvídateľnosť súdneho rozhodovania, a preto ju nemožno tolerovať.

3.20.Na základe uvedeného žalovaná žiada, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4.1.K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca, ktorý odvolanie považuje za absolútne nedôvodné a rozsudok prvoinštančného súdu za vecne správny.

4.2.Žalovaná v podanom odvolaní v zásade len opakuje svoje tvrdenia a vyjadrenia uvedené v priebehu konania, ktoré sú vo vzťahu k vecnej správnosti rozsudku bezpredmetné a s ktorými sa súd prvej inštancie náležite vysporiadal.

4.3.Poukázal na judikatúru ESLP, podľa ktorej nie je nutné v odôvodnení zdôvodňovať každý argument účastníkom konania, ale je potrebné sa vysporiadať s požiadavkou, aby sa súd vyrovnal so skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné.

4.4.Všetky pochybnosti boli vykonaným dokazovaním odstránené, bolo preukázané, že škoda žalobcovi vznikla ako dôsledok realizácie úkonov notárskej činnosti a tvrdenia žalovanej o údajnom excese notára sú bezpredmetné.

4.5.Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že nárok žalobcu je s vysokou mierou pravdepodobnosti hraničiacou s istotou od notára nevyožiteľný a jeho vymáhanie je fakticky bezúspešné, nakoľko poškodených je mnoho subjektov a všetky zaistené nehnuteľnosti sú zaťažené záložnými právami financujúcich bánk, ako aj Daňového úradu Košice a iných subjektov. Zdôraznil, že žalobca prišiel o majetok v hodnote 150 000 eur, a to už pred tromi rokmi, nemá pozemok a nemá ani peniaze, ktoré

zmizli v mieste výkonu verejnej moci a pri výkone verejnej moci notárom, ktorý prostriedky na vydanie úschovy po splnení zákonných podmienok mal vydať. Poukázal na rozhodovaciu prax ústavného súdu, ktorý pri svojej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu a rozhodnutie nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07). Spravodlivým v tomto prípade celkom nepochybne nie je to, aby človek-občan, ktorý pri výkone verejnej moci a s dôverou v jeho výkon priamo prišiel o majetok v hodnote 150 000 eur, bol nútený sa domáhať reparácie vzniknutých škôd 10, 15 či 20 rokov života. Naopak, vzhľadom na skutkový stav veci je vrcholne formalistickým a nespravodlivým ponímaním poukaz na takéto „iné“ hypotetické možnosti reparácie škôd pred reparáciou škody štátom, ktorý prístup štátu je s materiálnym poňatím právneho štátu in concreto absolútne nezlučiteľný.

4.6. Žalobca navrhol odvolaciu súdu, aby rozsudok prvoinštančného súdu potvrdil ako vecne správny.

5.1. K vyjadreniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná, ktorá okrem iného poukázala na právnu vetu nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 275/2018 z 25.6.2019, podľa ktorej účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako.

5.2. Žalovaná opakovane poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré doplnila o rozhodnutie 1Cdo/128/2019 z 30.3.2020 a záverom zotrvala na podanom odvolaní, uviedla, že všetky tvrdenia a argumentácie prezentované v konaní, ako aj v odvolaní sa opierajú o znenie zákonných ustanovení, ktoré sú podporené nielen rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR, ale aj rozhodnutiami ústavného súdu.

6. Ďalšie podania vo veci strany spory nevykonali.

7.1. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala žalovaná v zákonnej lehote, preskúmal rozsudok podľa § 379 CSP, ako aj konanie mu predchádzajúce, v rozsahu vyplývajúcom z § 380 ods. 1, 2 CSP, a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle § 380 ods. 2 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je podané dôvodne, lebo napadnutý rozsudok nie je vecne správny, keďže súd dospel k správny skutkovým zisteniam ale tieto nesprávne právne posúdil, a preto odvolací súd po zistení, že nie sú splnené zákonné predpoklady pre potvrdenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie (387 CSP) a ani pre jeho zrušenie (§ 389 a § 390 CSP), v merite veci sám rozhodol procesným postupom podľa § 388 CSP a napadnutý rozsudok vo výroku I. zmenil tak, že žalobu zamietol.

7.2. Odvolanie žalovaného proti výrokom II. a IV. odvolací súd odmietol podľa § 386 písm. b/ CSP, lebo bolo podané neoprávnenou osobou.

8.1. Žalovaná uplatnila odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP.

8.2. Odvolací súd po ich preskúmaní konštatuje, že daný je odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ a h/ CSP.

8.3. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, spočíva v tom, že nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé.

8.4. Po preskúmaní obsahu spisu, odôvodnenia napadnutého rozsudku a odvolania žalovanej dospel odvolací súd k záveru, že napadnutý rozsudok je dostatočne zrozumiteľný a určitý je teda preskúmateľný. Súd prvej inštancie v ňom totiž uviedol úvahy, pre ktoré považoval žalobu za dôvodnú, ako i stručné dôvody, pre ktoré vyhodnotil ako neopodstatnenú obranu žalovanej. Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, prečo neprisvedčil námietkam žalovanej a z akých právnych úvah vychádzal. Účelom odvolacieho konania je náprava skutkových a právnych pochybení súdu, za predpokladu, že boli zrozumiteľne prezentované. Rozhodnutie a jeho odôvodnenie je základným a bezpodmienečným objektom prieskumnej činnosti vykonávanej odvolacím súdom. Výsledky prieskumnej činnosti sú vždy reakciou na správnosť a opodstatnenosť dôvodov preskúmaného rozhodnutia vo svetle uplatnených odvolacích námietok. To znamená, že rozhodnutie musí spĺňať požiadavky zákona z hľadiska jeho odôvodnenosti (preskúmateľnosti) v zmysle § 220 ods. 2 CSP.

8.5. Uplatnený odvolací dôvod žalovaná založila na skutočnosti, že povinnosťou súdu je rešpektovať princíp právnej istoty a zabezpečiť jeho uplatnenie v rozhodovacej činnosti. Arbitrárne je (o.i.) také rozhodnutie, keď interpretácia súdu je v extrémnom nesúlade s obsahom právnej praxe (odklon od ustálenej judikatúry bez toho, aby boli dostatočne uvedené dôvody, na základe ktorých súd odmietol stabilizovanú výkladovú prax).

9.1. Nesprávne právne posúdenie vecí súdom prvej inštancie, je daný keď na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu (úplne ju opomenul aplikovať), alebo aplikoval nesprávnu právnu normu, alebo obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval, alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval.

9.2. V uvedenej súvislosti poukazuje odvolací súd na vysvetlenie obsahu pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ uvedené v rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Cdo/6/2017 zo 6.3.2017, kde sa uvádza: „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. Do tohto pojmu možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj jednotlivito v doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali“. S prihliadnutím na čl. 3 CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú, preto odvolací súd ich pri svojej rozhodovacej činnosti nepoužil.

9.3. „K zásadám právneho štátu, ktorými je sudca viazaný, patrí aj princíp právnej istoty. Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnakú odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, Pl. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Ústavný súd vo svojej judikatúre konštatuje, že rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV. ÚS 92/09). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m. n. Pl. ÚS 21/00, Pl. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06). Podobne EŠLP v rozsudku Beian proti Rumunsku konštatuje, že je v rozpore s princípom právnej istoty, ak súd v obdobných veciach rozhodne odlišne, pričom práve úlohou najvyššieho súdu je usmerňovať takéto rozdielne rozhodnutia. Vychádzajú z faktu, že princípy právneho štátu sú princípmi ústavnými, a preto je súd (sudca) nimi viazaný, je jeho povinnosťou rešpektovať princípy právnej istoty a zabezpečiť jeho uplatnenie v rozhodovacej činnosti.“

10.1. Predmetom konania je zaplatenie sumy 150 000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne od 28.1.2022 do zaplatenia, titulom náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci.

10.2. Súd v prejednávanej veci dostatočne zistil skutkový stav, z ktorého odvolací súd pri svojom rozhodnutí vychádzal.

11. V konaní neboli sporné nasledujúce skutočnosti:

- G. C. zložil do notárskej úschovy notára D. E. C., so sídlom Notárskeho úradu C. XX, C. sumu 150 000 eur, o čom bola spísaná notárska zápisnica F. XXX/XXXX C. XX/XXXX z 15.3.2021;
- nastali podmienky na uvoľnenie finančných prostriedkov k 7.5.2021 a notár D. C. tieto finančné prostriedky neuvoľnil a nepreviedol určenému príjemcovi - žalobcovi;
- na účte notárskej úschovy je blokácia v súvislosti s trestným konaním vedeným voči notárovi OP Košice I, č. K./XXXX/XXXX-X a OP Košice I, č. K./XXXX/XXXX- X;
- žalobcovi notár finančné prostriedky vo výške 150 000 eur nevrátil;
- žalobca požiadala žalovanú o predbežné prerokovanie nároku listom zo 4.8.2021 a žalovaná listom z 27.1.2023 žalobcovi oznámila, že nárok pokladá za nedôvodný.

12. Spornou bola otázka právneho posúdenia vecnej pasívnej legitímácie štátu, resp. otázka predčasnosti uplatneného nároku s poukazom na prednostný nárok žalobcu priamo voči notárovi.

13.1.Právnu úpravu zodpovednosti za škodu je možné vo všeobecnej rovine charakterizovať tým, že základným predpokladom zodpovednosti za škodu je existencia zodpovednostného vzťahu, ktorý je daný: a) existenciou oprávneného a zodpovedného subjektu, b) existenciou právnej úpravy spájajúcej správanie daného subjektu so zodpovednosťou, c) naplnením ďalších predpokladov vyžadovaných právnou úpravou.

13.2.Právna teória vznik zodpovednostného vzťahu (či už občianskoprávneho alebo trestnoprávneho) spája s porušením existujúceho právneho vzťahu (pomery), a to s okamihom, keď vzniká samotný vynútiteľný nárok, alebo zodpovednosť chápe ako hrozbu sankciou, ktorá vzniká už súčasne so vznikom samotného právneho pomery a nie ako dôsledok jeho ohrozenia.

13.3.Pre aplikačnú prax je podstatné, že k naplneniu zodpovednosti (z hľadiska jej vynútiteľnosti) dochádza až ako dôsledok porušenia daného vzťahu bez zreteľa na to, kedy tento vzťah vzniká, avšak za splnenia podmienok, ktorými sú:

a) existencia oprávneného (fyzická alebo právnická osoba, ktorej vznikla škoda) a zodpovedného subjektu,

b) existencia právnej úpravy, ktorá spája zodpovednosť za škodu s nárokom na jej náhradu, pričom pod správaním zodpovedného subjektu treba rozumieť (i) pozitívne správanie, (ii) nečinnosť, ak daný subjekt mal povinnosť konať, (iii) náhodu, ak jeho zodpovednosť vyplýva z iných skutočností (okolností) upravených zákonom,

c) splnenie ďalších predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu, ktorými je treba rozumieť predpoklady stanovené Občianskym zákonníkom alebo inými osobitnými zákonmi.

13.4.Pri ich aplikácii je vždy rozhodný vzťah osobitnej úpravy k všeobecnej úprave náhrady škody. V zásade platí, že prednosť má osobitná právna úprava, ktorá môže odkazovať na aplikáciu ustanovení všeobecnej právnej úpravy, alebo v osobitnej právnej úprave (inak obsahujúcej právnou úpravu náhrady škody) absentuje právna úprava vzťahu, ktorý treba posúdiť.

13.5.Právna úprava obsahuje aj špecifickú právnou úpravu viazanú na funkcie štátu, ktorými štát realizuje verejnú moc (zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, v znení neskorších právnych predpisov).

14.1.Pre aplikáciu z. č. 514/2003 Z.z. je dôležité rozlišovanie predpokladov zodpovednosti štátu za škodu podľa všeobecnej právnej úpravy a zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, kedy prichádza do úvahy zodpovednosť za škodu iba za splnenia predpokladov vyžadovaných z. č. 514/2003 Z.z., ktorý upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci (§ 1 písm. a/) bez zreteľa na to, či tento výkon je uskutočňovaný orgánmi štátu alebo orgánmi, na ktoré boli funkcie štátu prenesené, keď na účely tohto zákona výkon verejnej moci je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb (§ 2 písm. a/), orgán verejnej moci je 1. štátny orgán, 2. orgán územnej samosprávy, verejnoprávna inštitúcia, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorým zákon zveril výkon verejnej moci (§ 2 písm. b/) s tým, že zodpovednosť štátu je koncipovaná na princípe objektívnej zodpovednosti (§ 3 ods. 2).

14.2.Pre použitie z. č. 514/2003 Z.z. nie je bez významu ani určenie vzťahu tohto zákona k Občianskemu zákonníku. Ten je vymedzený § 25 ods.1, (v znení účinnom od 1.1.2013) podľa ktorého, ak § 26 neustanovuje inak, právne vzťahy, vrátane predbežného prerokovania nároku podľa tohto zákona, sa spravujú Občianskym zákonníkom.

15.1.Zodpovednosť štátu je v zmysle § 3 ods.1 zák. č. 514/2003 Z.z. daná vtedy, ak došlo k vzniku škody, ak je daná príčinná súvislosť medzi škodou a výkonom verejnej moci v dôsledku nezákonného rozhodnutia, nezákonného zatknutia, zadržania alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo v dôsledku nesprávneho úradného postupu (§ 9 ods.1).

15.2.Výklad pojmu „nesprávny úradný postup“ je pre účely zodpovednosti za škodu obsiahnutý v § 9 ods.1 zákona, podľa ktorého za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Za nesprávny úradný postup je potrebné považovať postup, ktorý nezodpovedá ustanoveniu čl. 2 ods.2 Ústavy SR, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

16.1.V tomto ohľade aj právna teória jednoznačne uvádza, že agenda notárskych úschov, či tzv. notárskych depozitov, je jedným zo základných druhov klasickej notárskej činnosti a i v tejto činnosti ide o výkon štátnych právomocí zverených notárom (pozri Bílek,P. - Fiala, R. - Jindřich, M. - Wawerka, K. a kol. Notářský řád a řízení o dědictví. Komentář. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 346).

16.2.Notárska úschova predstavuje činnosť notárov, v rámci ktorej prijímajú do úschovy záväty, iné listiny, peniaze či iné hnutelné veci. V závislosti od vôle zložiteľa (teda toho, kto dáva vec do úschovy) môže úschova slúžiť napríklad na ochranu veci pred stratou alebo znehodnotením, či na splnenie záväzku. Notár s týmito vecami nakladá podľa príkazu zložiteľa, podľa dohody medzi zložiteľom a príjemcom (teda tým, komu má byť vec vydaná), podľa osobitného predpisu alebo na účely splnenia záväzku. Z úschovy vec notár vydá len vtedy, ak sú splnené predpoklady uvedené v Notárskom poriadku, teda napríklad ak prijímateľ listiny preukáže, že splnil podmienky na vydanie listiny uvedené v zápisnici o úschove.

17.U objektívnej zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú výkonom verejnej moci je nevyhnutnou podmienkou vznik škody na strane poškodeného. Kritériá pre určenie rozsahu škody sú obsiahnuté v § 17 a nasl. V zásade platí, že sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak (§ 17 ods. 1).

18.V súdnej veci odvolací súd zastáva názor, že je potrebné prísne formalisticky rozlíšiť, aké činnosti notára súvisia s úschovou peňazí a aké činnosti s úschovou nesúvisia.

19.1.Podľa § 68 ods.1 z. č. 323/1992 Zb. zápisnica o úschove peňazí musí okrem náležitostí podľa § 47 obsahovať

- a) údaj o výške peňažnej sumy a menovej jednotke peňazí, ktoré majú byť predmetom úschovy,
- b) údaj o tom, že peniaze boli zložiteľom zložené na účet notára a notárom prijaté do úschovy, alebo údaj o tom, že peniaze majú byť v určenej lehote zložiteľom zložené na účet notára,
- c) označenie banky alebo pobočky zahraničnej banky, názov účtu a číslo účtu notára, na ktorom budú prijaté peniaze uložené,
- d) označenie účelu úschovy uvedeného zložiteľom,
- e) príkaz zložiteľa alebo dohodu uzavretú medzi zložiteľom a príjemcom, ako má notár naložiť s peniazmi, ktoré sú predmetom úschovy, ak nejde o úschovu na účely splnenia záväzku,
- f) vyhlásenie zložiteľa, že sa vzdáva dispozičného práva nakladať s peniazmi, ktoré sú predmetom úschovy, ak nejde o úschovu na účely splnenia záväzku,
- g) označenie banky alebo pobočky zahraničnej banky, názov účtu a číslo účtu zložiteľa a príjemcu, na ktorý budú peniaze notárom vydané príjemcovi alebo vrátené zložiteľovi, ak nejde o úschovu na účely splnenia záväzku.

19.2.Podľa § 68 ods.2 z. č. 323/1992 Zb., ak v čase spísania zápisnice o úschove peniaze ešte nie sú zložené na účte notára, notár vydá potvrdenie o prijatí peňazí do úschovy bezodkladne po ich zložení na jeho účet.

19.3.Podľa § 68 ods.3 z. č. 323/1992 Zb. pri nakladaní s peniazmi, ktoré sú predmetom úschovy, je notár povinný postupovať podľa príkazu zložiteľa alebo dohody uzavretej medzi zložiteľom a príjemcom o tom, ako má notár naložiť s peniazmi, ktoré sú predmetom úschovy.

19.4.Podľa § 68 ods.4 z. č. 323/1992 Zb. notár vydá peniaze z úschovy príjemcovi bezodkladne po splnení podmienok na vydanie peňazí príjemcovi uvedených v zápisnici o úschove. O splnení podmienok a vydaní peňazí z úschovy spíše notár do spisu úradný záznam. Na požiadanie notár vydá príjemcovi alebo zložiteľovi potvrdenie, ktoré musí obsahovať údaj o tom, že boli splnené podmienky na vydanie peňazí príjemcovi a že notár peniaze príjemcovi vydal, údaj o výške peňažnej sumy a menovej jednotke, ktorá bola vydaná z úschovy, označenie banky alebo pobočky zahraničnej banky, názov účtu a číslo účtu príjemcu, na ktorý boli peniaze z úschovy vydané.

19.5.Podľa § 68 ods.5 z. č. 323/1992 Zb. notár vráti peniaze z úschovy zložiteľovi bezodkladne po splnení podmienok pre vrátenie peňazí uvedených v zápisnici o úschove. O splnení podmienok a vrátení peňazí z úschovy spíše notár do spisu úradný záznam. Na požiadanie notár vydá zložiteľovi potvrdenie, ktoré musí obsahovať údaj o tom, že nastali podmienky pre vrátenie peňazí zložiteľovi, a že notár peniaze zložiteľovi vrátil, údaj o výške peňažnej sumy a menovej jednotke, ktorá bola vrátená z úschovy, označenie banky alebo pobočky zahraničnej banky, názov účtu a číslo účtu zložiteľa, na ktorý boli peniaze z úschovy vrátené.

19.6.Podľa § 68 ods.6 z. č. 323/1992 Zb. vydanie peňazí alebo vrátenie peňazí z úschovy notár bezodkladne oznámi zložiteľovi aj príjemcovi.

20. Citované ustanovenie presne špecifikuje ako notár postupuje pri úschove peňazí a aké činnosti pri úschove vykonáva. Citované ustanovenie neumožňuje notárovi použiť zložené finančné prostriedky na iný účel ako je ich vyplatenie podľa § 68 ods.4,5. Nakladanie s finančnými prostriedkami a ich použitie pre vlastnú potrebu (spotrebu) notára a to ani v obmedzenej miere alebo na obmedzený čas, podľa názoru odvolacieho súdu, nie je činnosť, ktorá súvisí s úschovou peňazí.

21.1. Najvyšší súd SR opakovane judikoval, že o takýto prípad nejde tam, kde v súvislosti s výkonom verejnej moci síce došlo k odčerpaniu peňažných prostriedkov poškodeného, avšak poškodenému súčasne ako veriteľovi vzniklo právo voči jeho dlžníkovi, ktoré môže úspešne uplatniť, resp. uspokojiť. Odvolací súd poukazuje na žalovanou citované rozhodnutia najvyššieho súdu, s ktorými sa v celom rozsahu mutatis mutandis stotožňuje (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/27/2016, ale aj 2Cdo/48/2010).

21.2. Odvolací súd navyše poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. mája 2020, sp. zn. 6Cdo/184/2018, v ktorom vyslovil právnu vetu „Náhrada škody z výkonu verejnej moci proti štátu (jeho prípadná zodpovednosť), nemá povahu všeobecného inštitútu, ktorý by ako jediný reparoval všetky potenciálne škody vzniknuté poškodenému subjektu. Nemožno preto pripustiť, aby sa poškodení domáhali náhrady škody priamo proti štátu bez toho, aby sa aspoň pokúsili vymôcť dlžné peniaze od toho, kto sa na ich úkor, a to prípadne aj za pričinenia štátu, bezdôvodne obohatil. Vznik škody je totiž poškodený povinný preukázať, a v tomto ohľade nie je postačujúce len tvrdenie žalobcu, že sa na primárnom dlžníkovi ničoho nedomôže.“

21.3. V citovanom rozhodnutí najvyšší súd uviedol, že v rámci otázky konkurencie náhrady škody proti štátu s nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné rozlišovať medzi prípadmi existencie nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia a na náhradu škody voči rôznym osobám a tými prípadmi, v ktorých nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia má povahu doplnkového (záložného) titulu v takých záväzkových vzťahoch, kde ako veriteľ i dlžník figurujú tie isté osoby. Účelom je zabrániť zodpovednosti štátu za škodu, pokiaľ poškodený môže uspokojiť svoju pohľadávku voči tretej osobe (odlišnej od štátu) z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu je považované takéto konanie za exces.

22.1. Vychádzajúc z rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci (nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci), môže byť v občianskom súdnom konaní úspešne uplatnený až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal, a je povinný ho vydať. Pokiaľ má účastník pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči osobe odlišnej od štátu, škoda mu ešte nevznikla, a preto nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu podľa z. č. 514/2003 Z.z. Existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody ako majetkovej ujmy, a tým aj konkurenciu právnej úpravy zodpovednosti za škodu s právnou úpravou bezdôvodného obohatenia.

22.2. Kým žalobca má pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal bezúspešné domáhanie sa vydania tohto obohatenia (ak táto bezúspešnosť nebola ním zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z., a to existencia samotnej škody (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/199/2005, sp. zn. 6Cdo/9/2016, sp. zn. 4MCdo/3/2014 a Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 165/2012, sp. zn. II. ÚS 17/2013, sp. zn. III. ÚS 361/2009, III. ÚS 45/2008, sp. zn. 7MCdo/16/2011).

22.3. Pre posúdenie súbehu a konkurencie nárokov z titulu bezdôvodného obohatenia a náhrady škody, odvolací súd poukazuje a cituje z rozhodnutia Ústavného súdu SR III. ÚS 361/09-24, v ktorom ústavný súd uviedol: „Právny názor krajského súdu však nie je založený na dôvode zavinenia alebo spoluzavinenia škody, ktorá má byť predmetom uplatňovaného nároku. Právny názor krajského súdu vychádza z dlhodobej a relatívne ustálenej judikatúry všeobecných súdov, podľa ktorej nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže byť v občianskom súdnom konaní uplatnený až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal a je povinný ho vydať. Pokiaľ má účastník pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia, škoda mu ešte nevznikla, a preto nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. Nárok na náhradu škody od štátu by mohol úspešne uplatniť iba vtedy, ak by preukázal, že sa bezúspešne domáhal vydania bezdôvodného obohatenia. Aktívnu legitimitáciu na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. má ten, komu vzniklo právo na náhradu škody, teda ten, u koho sú splnené všetky predpoklady zodpovednosti štátu

za škodu vrátane základného predpokladu tejto zodpovednosti, a to vzniku samotnej škody. Existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody ako majetkovej ujmy, a tým aj konkurenciu právnej úpravy zodpovednosti za škodu s právnou úpravou bezdôvodného obohatenia. Kým žalobca má pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal bezúspešné domáhanie sa vydania tohto obohatenia (ak táto bezúspešnosť nebola ním zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb., a to existencia samotnej škody (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR sp. zn. 4 Cz 110/84 zo 16. apríla 1985, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 199/2005 z 31. mája 2006). Skutočnou škodou v zmysle § 442 ods.1 Občianskeho zákonníka je ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného (spočíva v zmenšení jeho majetkového stavu oproti stavu pred škodovou udalosťou) a je objektívne vyjadriteľná v peniazoch. Skutočnou škodou je aj ujma spočívajúca v neuspokojenej pohľadávke veriteľa voči dlžníkovi, ktorej náhradu požaduje od štátu ako subjektu zodpovedného za nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci. Táto škoda však nevzniká už v okamihu splatnosti pohľadávky, resp. omeškania dlžníka, ale až okamihom, keď sa právo veriteľa na plnenie proti dlžníkovi stalo fakticky nevykonalným (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 105/2004 zo 7. októbra 2004).“

23. Žalobca si nárok na náhradu škody uplatnil v trestnom (adhéznom) konaní, v ktorom trestný súd bude ho posudzovať a rozhodovať o ňom.

24. S poukazom na uvedené dôvody odvolací súd vyhodnotil v celom rozsahu za opodstatnenú námietku žalovanej, že v otázke dôvodnosti nároku na náhradu škody súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov vec nesprávne právne posúdil, keď žalobcovi priznal náhradu škody vo výške 150 000 eur s príslušenstvom, hoci žalobcovi škoda voči žalovanej doposiaľ nevznikla. Žalobca nepreukázal nemožnosť dosiahnuť plnenie dlžníkom, pričom v trestnom (adhéznom) konaní o tomto jej nároku doposiaľ nebolo rozhodnuté.

25.1. Bezpochyby bolo povinnosťou súdu sa v prvom rade zaoberať otázkou pasívnej legitímácie štátu a otázkou, či výkon notárskej činnosti je výkonom verejnej moci, za ktorú má primárne zodpovedať štát. 25.2. Odvolací súd sa len čiastočne stotožňuje so záverom prvoinštančného súdu v tom rozsahu, že rozsah činnosti notára, ktoré štát považuje za výkon svojej právomoci, a za ktoré preberá zodpovednosť je vymedzený v zákone č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) a že čo sa týka zodpovednosti notára za škodu, východiskovým je § 40 ods.1 Notárskeho poriadku.

25.3. Ako už bolo uvedené, zodpovednosť štátu nenastupuje automaticky v každom jednom pochybení notára. Odvolací súd zastáva stanovisko, že je potrebné posúdiť a precízne rozlíšiť, čo je činnosťou notára v súlade s citovaným zákonom a kedy nie je možné konanie notára považovať za činnosť vyplývajúcu zo zákona. Zákon neumožňuje notárovi nakladať s prostriedkami zverenými do úschovy a už vôbec nie nakladať s nimi v prospech notára, resp. spreneveriť tieto prostriedky. Jednoznačne možno takéto konanie nazvať individuálnym zlyhaním notára, excesom, za ktorý štát nenesie zodpovednosť.

25.4. Vychádzajúc z uvedeného je nesprávny právny záver súdu v bode 54, „...že z hľadiska zodpovedania podstatnej otázky, t.j. či došlo alebo nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu je irelevantné, z akého dôvodu, prípadne koho zavinením v danom prípade nedošlo k naplneniu zmyslu a účelu notárskej úschovy. Je teda irelevantné, či týmto dôvodom bola zavinená trestná činnosť samotného notára (sprenevera) alebo nejaký iný dôvod...“.

26. Rovnako odvolací súd nesúhlasí so záverom prvoinštančného súdu, že právna úprava vychádza zo zásady prednosti zodpovednosti štátu pred zodpovednosťou notára a že zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú notárom pri výkone verejnej moci, tak nastupuje namiesto osobnej zodpovednosti notára. Takýto záver je v príkrom rozpore z citovanou judikatúrou a ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

27. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol.

28.1. Podľa § 396 ods.1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

28.2. Podľa § 396 ods.2 CSP, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

28.3.Podľa § 255 ods.1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.
28.4.Podľa § 262 ods.1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

28.5.Podľa § 262 ods.2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

29.Žalovaná bola v celom konaní (prvoinštančnom a odvolacom) úspešná, preto má nárok na náhradu trov celého konania (100%) proti žalobcovi, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia v zmysle § 262 ods.2 CSP.

30.Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods.2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.